

Team Maastricht UMC+

Team Maastricht UMC+ bestudeert zestigduizend dossiers

Onderzoek naar verband borstkanker en leefstijl

Borstkanker is steeds beter te genezen. Tegelijk krijgen nog steeds vrouwen voor een tweede keer de harde diagnose. Een onderzoeksteam van Maastricht UMC+ zoekt naar de oorzaken van deze zogenoemde recidive en ziet meer en meer de relatie met een ongezonde leefstijl. 'Overgewicht is zeker ook een negatieve factor', zegt chirurg-oncoloog Sanne Engelen. 'Gelukkig een factor waar je zelf invloed op kunt uitoefenen.'

Door **JOS CORTENRAAD** | Fotografie **PAUL ROUS**

Dat roken en alcoholgebruik triggers zijn voor het ontwikkelen van (borst)kanker, is geen nieuws. De relatie met overgewicht en een te hoge BMI wordt echter ook steeds duidelijker. 'Internationale onderzoeken tonen dat onmiskenbaar aan', vervolgt Sanne, na haar opleiding in Maastricht en Eindhoven inmiddels alweer tien jaar in dienst van het Maastricht UMC+. 'In ons onderzoek richten we ons op patiënten die borstkanker gehad hebben. Hoe is het hun vergaan? Is de kanker teruggekomen? En onderzoeken we of leefstijl - roken, alcoholgebruik, overgewicht - effect heeft gehad op de kans dat kanker teruggekomen is.'

GEWICHT VERLIEZEN

Marjolein Smidt, opgeleid in Maastricht en Nijmegen en nu vijf jaar hoogleraar chirurgische oncologie aan de Universiteit Maastricht, is er vast van overtuigd dat een gezondere leefstijl de kans op recidive vermindert. 'Absoluut, ook daarover zijn wetenschappers het wel eens. Overgewicht zorgt voor heel veel lichamelijke problemen, ook als een vrouw genezen is

van bijvoorbeeld borstkanker. Zo zijn overgewicht en obesitas verantwoordelijk voor meer dan tweehonderd ziekten. Dus juist bij een diagnose als kanker is het belangrijk om het roer om te gooien. Gezonder eten, meer bewegen, gewicht verliezen.'

BESTE RECEPT

'Aan artsen de opdracht hen te overtuigen dat overgewicht ziektes én (terugkerende) kanker kan veroorzaken. Misschien niet makkelijk, maar juist na zo'n ingrijpend ziekteproces zijn mensen heel ontvankelijk voor advies en hulp. Goede argumenten en concrete Nederlandse cijfers helpen daarbij. Die hebben we nog onvoldoende, daarvoor moeten we eerst data verzamelen en verbanden leggen. Vandaar ons onderzoek.'

ZESTIGDUIZENDE DOSSIERS

Aan patiëntdata geen gebrek. Roken, alcoholgebruik, gewicht, sociale omgeving; alles wordt opgeslagen in de dossiers. 'Jawel', zegt Sanne, 'maar de informatie is versnipperd over zeventien ziekenhuizen in Nederland die allemaal mee willen

In het weekend van 13,14 en 15 juni is het stadspark aan de Koningsweg in Kerkrade weer het domein van de WalktoSurvive. Een evenement met muziek, braderie, optredens, drankjes, hapjes en veel aandacht voor gezondheid.

Inzamelingsactie kankeronderzoek in stadspark Kerkrade

TWEEDE EDITIE WALKTOSURVIEVE

Centraal staat een estafetteloop door het park. Te voet, in de rolstoel, op de driewieler. Individueel of in een team, in elke gewenste afstand, in elk tempo. Deelnemers betalen een bijdrage en kunnen sponsors meenemen. De opbrengst van het evenement gaat volledig naar twee goede doelen: het Toon Hermans Huis en het Kankeronderzoekfonds Limburg.

GINKGO PARKSTAD

WalktoSurvive wordt georganiseerd door de Stichting GinkGo Parkstad en is een vervolg op de Samenloop voor Hoop Landgraaf. 'Initiatiefnemer KWF stopte ermee waarna wij besloten hebben om het evenement

voort te zetten en uit te breiden', zegt Maud Sluysmans, huisarts in Landgraaf en vicevoorzitter van GinkGo Parkstad. 'Twee jaar geleden konden we voor het eerst in het stadspark van Kerkrade terecht. Een groot succes, we hebben ruim 52 duizend euro opgehaald voor het Toon Hermans Huis en het Kankeronderzoekfonds.'

GEZOND LEVEN

WalktoSurvive is bedoeld om geld in te zamelen, maar vooral ook om (ex-) kankerpatiënten en hun naasten een mooi uitstapje te bezorgen. Ze krijgen een ereplaats in het park en worden verwend met hapjes en

drankjes. 'Zoveel mogelijk gezonde snacks', vult Maud Sluysmans aan. 'WalktoSurvive is er ook om mensen te stimuleren om gezond te leven. Niet te zwaar zijn, gezond eten, veel bewegen; dat is wat je zelf kunt doen om je lichaam en geest in conditie te houden. En om ziektes te bestrijden. Het verband tussen kanker en leefstijl wordt steeds duidelijker. Daarom gaat een groot deel van de opbrengst dit jaar naar het borstkankeronderzoek van Marjolein Smidt en Sanne Engelen.'

Kijk voor het complete programma op www.ginkgoparkstad.nl.

doen met deze studie. Om echt alles goed in kaart te brengen, hebben we een onderzoek opgezet met in totaal zestigduizend patiëntendossiers. Patiënten die tussen 2011 en 2015 de diagnose borstkanker hadden. Een voor een screenen we die dossiers. We zoeken uit hoe het de afgelopen tien jaar is gegaan met de patiënten en kijken daarbij nadrukkelijk naar data die met leefstijl te maken hebben. Roken, alcohol en overgewicht met name.'

GEWELDIGE KANS

Begin dit jaar ging het onderzoek van start, monnikenwerk dat twee studenten/promovendi voor hun rekening nemen; Lotte van Hout en Climke Mulder. 'Tijdens onze coschappen liepen we mee op de poli borstkanker', vertelt Climke. 'Natuurlijk wil je dan alles weten over de mogelijke oorzaken van kanker en vooral op het behandelen en voorkomen van recidive. We hebben eerst onderzoek gedaan naar het bespreken van leefstijl op de borstkankerpoli. Patiënten bleken de hulp bij leefstijlissues enorm te waarderen, vooral als die in de vorm van concrete aanwijzingen kwam. Daarna hebben we een beperkt dataonderzoek gedaan naar de relatie recidive borstkanker en overgewicht. Tijdens de evaluatie kwam het idee op tafel om de diepte in te gaan in de vorm van een promotieonderzoek. Een geweldige kans natuurlijk voor ons.'

Inmiddels hebben de twee promovendi zo'n zesduizend dossiers doorgespit. Lotte is nog voorzichtig met het trekken van conclusies. 'We zien wel dat de kanker bij patiënten met een lagere BMI minder vaak terugkomt. Verder durven we dat nog niet te koppelen aan bijvoorbeeld sociale omgeving. Daarvoor moeten we echt nog veel meer data doornemen en vergelijken.'

EXTRA HOOFDSTUK

Marjolein Smidt knikt. 'Zorgvuldigheid is een eerste vereiste. Ik schat dat Lotte en Climke nog een kleine twee jaar nodig hebben om het onderzoek af te ronden. Snel ja voor een promotie, maar ze werken hard en de data zijn beschikbaar en goed op orde. Ons doel is om een extra hoofdstuk toe te voegen aan de algemene richtlijnen voor de behandeling van vrouwen met borstkanker. Dit hoofdstuk gaat over leefstijl en preventie en heeft als doel bruikbare tips te geven over ondersteuning om gezond te leven met een gezond gewicht na het optreden van borstkanker. Daarmee voorkomen we recidive en veel ellende. En ja, daarmee verlichten we ook de druk op de zorg. Die kraakt nu al in al haar voegen. De kosten rijzen de pan uit, we vinden de artsen en verpleegkundigen niet meer. Preventie is wat mij en veel andere artsen betreft prioriteit nummer één.'

FINANCIERING

Het onderzoek van Marjolein, Sanne en de twee promovendi heeft landelijke impact. Toch is financiering geen automatisme. Sanne schudt het hoofd. 'Nee, we hebben nog funding nodig. Zoals altijd lastig in de onderzoekswereld, het geld is schaars. Daarom zijn we heel blij met de donaties van het Kankeronderzoekfonds Limburg. Daarmee kunnen we een deel van de salarissen van de onderzoekers betalen. De opbrengst is helder: minder terugkerende borstkanker.'

DONATIES

Het Kankeronderzoekfonds Limburg is onderdeel van de Health Foundation Limburg, een stichting die fondsen werft voor wetenschappelijk onderzoek in het Maastricht UMC+ en haar partnerziekenhuizen in Limburg. Meer informatie op <https://www.kankeronderzoekfondslimburg.nl>. Wilt u medisch-wetenschappelijk onderzoek in Limburg steunen? Maak dan een donatie over naar Health Foundation Limburg, rekeningnummer NL09 INGB 0000 0062 60. Of kijk op www.hfl.nl.